

KRONIKA

Historické dni 2019 na Katedre histórie FF UKF v Nitre

Popularizácia histórie v súčasnosti predstavuje jednu z diskutovaných tém a výzvu pre historickú obec. O neformálnejšie a popularizačné vzdelávanie v oblasti histórie sa každoročne snaží Katedra histórie FF UKF v Nitre prostredníctvom podujatia Historické dni. V ostatnom roku 2019 organizátori otvorili diapazón tém z obdobia skorších dejín, a tak Historické dni dostali názov „Každodenný život v stredovekom Uhorsku“. Téma však nezaujala len študentov zaoberajúcich sa stredovekom, ale priťahla potenciálnych historikov naprieč všetkými ročníkmi i naprieč ich rôznorodému zameraniu. Všetci zúčastnení tiež určite ocenili odklon od tradičných politických dejín, pričom práve každodennosť predstavuje atraktívnu oblasť historického výskumu.

Obrázok č. 1: Auditórium na Historických dňoch v roku 2019 (Foto: Mária Molnárová)

Úvodné slovo patrilo domácemu zástupcovi Katedry histórie FF UKF, doc. PhDr. Ing. Miroslavovi Glejtekov, PhD. Poukázal na paralely medzi stredovekou a súčasnou spoločnosťou – upozornil na ich vzájomné spojitosti z každodenného života. Starosti obyčajných ľudí sa totiž v priebehu storočí až tak nezmenili. Či už ide o bolesť zubov alebo trápenie v manželstve, aj človek 13. storočia musel čeliť týmto problémom. Následné prednášky odhalili niekoľko zaujímavých tém z uhorskej stredovekej každodennosti. Prvou z nich bola „Rodina a manželstvo v stredoveku“. O tejto problematike prišiel porozprávať na príkladoch

zo svojho výskumu Mgr. Peter Labanc, PhD. z Katedry histórie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave. Historik Labanc hneď na úvod zdôraznil, že ide o oblasť náročnú na spracovanie. Náročnosť je spôsobená predovšetkým tým, že k výskumu stredovekej rodiny sú obmedzené pramene a tie, ktoré existujú, nevypovedajú o citoch ľudí. Nosnú časť svojho príspevku sústredil na dielo dominikána Rajmunda z Peñafortu „*Suma v manželstve*“. Na základe tohto stredovekého textu priblížil auditóriu rôzne prekážky, ktoré v stredoveku viedli k zrušeniu platnosti manželstiev. Medzi ne napríklad patrili: prekážka stavu, pokrvného príbuzenstva či jestvujúceho zväzku.

Obrázok č. 2: Doktor Peter Labanc rozpráva o stredovekých manželských vzťahoch
(Foto: Mária Molnárová)

Na Historické dni prijala pozvanie a s príspevkom vystúpila PhDr. Eva Veselovská, PhD. z Ústavu hudobnej vedy Slovenskej akadémie vied v Bratislave. Ako naznačuje inštitúcia, ktorú Veselovská zastupovala, jej prednáška sa venovala hudbe v stredoveku. Stredovek označila ako prelomový, nakoľko došlo k reforme zaznamenávania melódie ako takej – vznikali prvé notácie. Veselovská vysvetlila, že hudba sa rozvíjala na tých istých miestach ako stredoveká vzdelanosť a kultúra, teda najmä v kláštoroch a kapitulách. Prednášku doplnila prezentáciou vzácných notovaných rukopisov. Študenti si tiež mohli vypočuť konkrétnu ukážku mníšskej hudby, vďaka čomu sa podarilo vytvoriť doslova stredovekú atmosféru.

V poradí tretí referát predniesol doc. PhDr. Vladimír Segeš, PhD. z Vojenského historického ústavu v Bratislave. Segeš prítomných zaujal témou „*Stredoveká spoločnosť a faktor hry*“. Hravosť označil za dávnu súčasť ľudskej prirodzenosti, ktorá nás sprevádza od detstva až do staroby, zároveň ako neoddeliteľnú súčasť

*Obrázok č. 3: Doktorka Eva Veselovská
zo Slovenskej akadémie vied
(Foto: Mária Molnárová)*

stredovekej každodennosti. Hneď v úvode poukázal na to, že mentálnou výbavou i zručnosťou sa stredoveký človek od dnešného nelíšil. Na druhej strane ale upozornil na priepastný rozdiel v stupni vzdelanosti. Prítomní sa dozvedeli množstvo informácií o bojoch, turnajoch a zápeleniach, ktoré v stredoveku patrili medzi veľmi obľúbené. Záujem medzi študentmi v auditóriu vzbudili aj kartové hry, ktoré, ako upozornil historik, nie sú európskym výmyslom. Táto prezentácia bola doplnená krásnym obrazovým materiálom kariet zobrazujúce napríklad kráľa, dvorné dámy či šašov. Segeš tak ukázal veľký význam kariet ako imaginačného prameňa, ktorý môže byť pre historikov vynikajúcim zdrojom poznania dvorských reálií.

*Obrázok č. 4: Vladimír Segeš rozpráva o stredovekej spoločnosti a faktore hry
(Foto: Mária Molnárová)*

Posledného príspevku sa zhostil PhDr. Gabriel Hunčaga OP, PhD. z Filozofickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Študentom odprezentoval ďalšiu zaujímavú tému „Život v stredovekom kláštore“. Rozprával veľmi zanieten

aj kvôli tomu, že sám je dominikán. Stredoveké kláštory označil ako ohniská vtedajšej vzdelanosti a tiež ako „záchytný civilizačný bod“. Pozornosť venoval hneď niekoľkým aspektom mníšskeho života v Uhorsku – hovoril o spiritualite, liturgických zvykoch, privilegiách či odevoch.

Obrázok č. 5: Prednáška Gabriela Hunčagu (Foto: Mária Molnárová)

Všetky príspevky Historických dní v roku 2019 boli pútavé a podnietili diskusiu. Študenti a ostatní prítomní si odniesli veľa nových informácií i historických zaujímavostí. Okrem toho podujatie prispelo k popularizácii histórie a podnietilo záujem mladých výskumníkov o menej známe stredoveké témy.

Viktória Rigová, Katedry histórie FF UKF v Nitre